

Цибульський А. Ю.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник - **Бурковська А. В.,** к. е. н., доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ПРИРОДНИХ КАТАСТРОФ

Людство функціонує в умовах постійного ризику настання природних катастроф, які тягнуть за собою необхідність ліквідації їх наслідків за допомогою людського, технологічного та, насамперед, фінансового потенціалу. Саме превентивним забезпеченням останнього й може займатися система міжнародного страхування.

Природна катастрофа – непередбачуване явище природного характеру, яке призводить до людських і економічних втрат, та з яким люди не можуть впоратися самостійно. Існуючі визначення мають більш природознавчий або соціальний характер та, в більшості випадків, ігнорують економічний аспект (Табл. 1).

Таблиця 1. **Поняття природної катастрофи**

І. П. Пістун	Подія з трагічними наслідками, непередбачувана і несподівана ситуація, з якою постраждале населення не може впоратися самостійно [1]
С. М. Козьменко	Швидкі зміни навколишнього середовища, які призводять до масової загибелі живих організмів [2].

Джерело: побудовано за даними [1, 2].

Необхідність залучення всього світового потенціалу до страхування ризиків природних катастроф продиктована зростаючою взаємоінтеграцією національних економік у єдину транснаціональну економічну систему. Страхова незахищеність одного з елементів даної системи у разі настання страхового випадку призведе до каскадної реакції економічних втрат в усій системі, що є прямим наслідком неминучого посилення глобалізації.

А підвищення загальної людської популяції та щільності населення сприяє підвищенню абсолютних показників людських та економічних втрат від кожної окремої природної катастрофи (Рис. 1).

Нами встановлено, що хоча показник економічних втрат, заподіяних природними катастрофами 2023 р. значно нижчий за показники 2017 та 2011 років, він залишається більшим, ніж середній показник досліджуваного періоду (312 млрд дол. США). Показник страхових відшкодувань також вищий середнього за роки динаміки (90 млрд дол. США), але нижчий середнього

показника в періоді з 2017 р. Останні чотири роки об'єм відшкодувань стабільно перевищує 100 млрд дол. США.

Страхування не забезпечує повноцінного захисту майнових інтересів, але значно знижує навантаження інших методів фінансування збитків.

Загальні втрати та страхові відшкодування (млрд. USD)

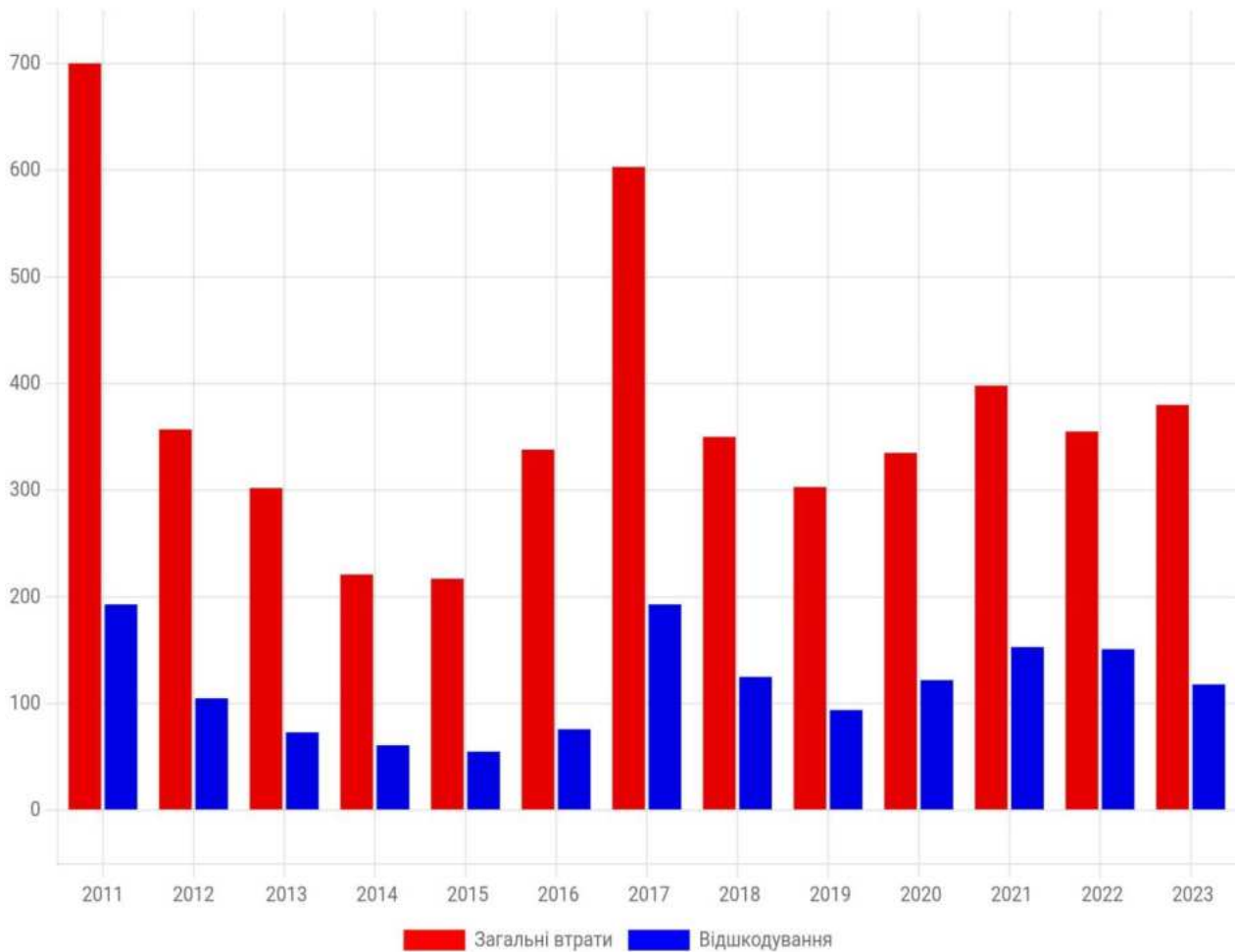

Рисунок 1 – Динаміка втрат і страхових відшкодувань внаслідок природних катастроф, млрд дол. США

Джерело: побудовано на основі [3].

Інноваційним інструментом перерозподілу відповідальності є випуск облігацій катастроф, які характеризуються порівняно високою дохідністю, низькою ймовірністю настання страхової події, але й колосальними сумами відшкодування у разі її настання. Дані цінні папери емітуються не безпосередньо страховою компанією, а через спеціалізовану установу (SPV), яка здійснює неризиковані інвестиції.

Недоліками облігацій катастроф є: несформовані та суперечливі законодавчі та податкові норми, складнощі з адекватною оцінкою ризикованості

та обчисленням відповідного страхового тарифу й інші математично-статистичні непорозуміння [4].

Отже, страхування ризиків природних катастроф є соціально значущим процесом, яке потребує участі і приватних осіб, і юридичних, і підтримки державою, і активної участі міжнародних організацій. Для забезпечення стабільності системи економічних зв'язків зусилля по нівелюванню стихійних збитків повинні докладатися максимально колегіально. Подібна діяльність може стати ще одним фактором диверсифікації інвестиційного портфелю через облігації катастроф.

Список використаних джерел:

1. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник. Суми : Видавництво «Університетська книга», 2000. 301 с.
2. Козьменко С. Н. Экономика катастроф (инвестиционные аспекты). К. : Наукова думка, 1997. 204 с.
3. Climate end catastrophe insightby AON. URL: <https://assets.aon.com/-/media/files/aon/reports/2024/climate-and-catastrophe-insights-report.pdf>
4. Catastrophe Insurance Risks: The Role of Risk-Linked Securities and Factors Affecting Their Use. GAO-02-941. GAO Reports, 2002. 63.